

Jaarverslag 2014

Inhoud:

Samenvatting

1. Beleidsbeïnvloeding en belangenbehartiging
2. Internationaal
3. Netwerk en platform
4. Projecten
5. Samenwerking
6. Communicatie & PR
7. Signalering en agendering
8. Samenvatting jaarrekening 2014

Bijlage 1. Ledenbestand

Bijlage 2. Basisorganisatie

Bijlage 3. Bijgewoonde bijeenkomsten

Bijlage 4. Vertegenwoordigingen

Bijlage 5. Afkortingen

Nederlandse Vrouwen Raad

Laan van Meerdervoort 70

2517 AN Den Haag

070-3469304

info@de-nvr.nl

www.nederlandsevrouwenraad.nl

Samenvatting

'Vrouwen de dupe van nieuwe taken voor gemeenten'

2014 bracht de Nederlandse Vrouwen Raad op de voorpagina van de krant. Aanleiding was de brief van de NVR aan verantwoordelijke bewindslieden over de gevolgen van de decentralisatie voor de positie van vrouwen. Omdat bezuinigingen

domineren bij de decentralisatie verliezen vrouwen massaal hun betaalde baan en dalen gezinsinkomens. Tegelijk ligt er een grote morele druk om bij te springen bij hulpbehoevende familie, vrienden en burens. "Het oude rolmodel sluipt er weer in", waarschuwde voorzitter Dorenda Gerts in een interview met Trouw. "Het gaat terug naar af met de emancipatie." De NVR drong aan op meer aandacht voor genderspecifiek beleid bij gemeenten. Minister Bussemaker erkende de noodzaak van die aandacht en vroeg de NVR een expertmeeting te organiseren om een beter beeld te krijgen van de knelpunten en de mogelijke oplossingen. Inmiddels wordt samen met Atria, Mezzo en Movisie aan de uitwerking van die expertmeeting gewerkt.

Het thema van de decentralisatie en de gevolgen daarvan voor de positie van vrouwen speelde ook een rol bij de activiteiten van Vrouwenpodium. Tijdens de discussiebijeenkomst 'Op de erwt van de decentralisatie' in september staken zo'n 80 vrouwen de 'koppen bij elkaar' om te bedenken wat overheid en politiek kunnen doen om de negatieve gevolgen van de decentralisatie van Wmo, Jeugdwet en Participatiewet voor vrouwen, in te perken. De lange lijst van aanbevelingen is tijdens een rondgang door de Tweede Kamer in oktober, november aan de fracties overhandigd.

Samenwerking

In Vrouwenpodium werkt de NVR al vele jaren samen met de FNV en met de samenwerkingsverbanden van het Landelijk Overleg Minderheden. Een samenwerking die elk jaar resulteert in een bijeenkomst rond Internationale Vrouwendag en voorafgaand aan Prinsjesdag en gericht is op het agenderen van voor vrouwen belangrijke zaken bij de politiek. Eind 2014 viel het doek voor het Landelijk Overleg Minderheden maar de samenwerking in Vrouwenpodium met (de vrouwencommissies van) de verschillende migrantenorganisaties blijft voortbestaan.

Samenwerking is voor de NVR een belangrijke doelstelling. Daarom is in 2014 de samenwerking met WOMEN Inc verder geïntensiveerd. Behalve dat meestal gezamenlijk gereageerd werd op het beleid van de overheid, was WOMEN Inc met een presentatie van haar projecten aanwezig bij de Algemene Vergaderingen van de NVR en denkt en discussieert sinds medio mei een vaste vertegenwoordiger van WOMEN Inc mee in de Commissie Beleidsbeïnvloeding en Belangenbehartiging.

De samenwerking met WOMEN Inc en Atria heeft eind 2014 vaste vorm gekregen in de afspraak voor een kwartaaloverleg van de 3 organisaties, zowel op bestuurlijk als op uitvoerend niveau. Een andere vaste samenwerkingsvorm is die met Atria en Wo=Men in de coördinatie van de NGO consultatie voor de Commission on the Status of Women. In 2014 was die samenwerking extra intensief en werd al in juni ingezet om de stand op te maken van de uitvoering van het

Beijing Platform for Action 20 jaar na de Vrouwenconferentie in 1995 in Beijing. Samenwerking met het Platform Vrouwen & Duurzame Vrede bracht middels het project Vrede, religie en vrouwelijk leiderschap van het Platform de mogelijkheid voor de NVR om weer een uitgave van de Inforeeks uit te brengen. Tijdens een event in De Nieuwe Liefde in Amsterdam werd de uitgave met als titel 'Een nieuwe kijk op religie en vrouwelijk leiderschap' gepresenteerd. Deze uitgave laat door interviews zien welke inspiratiebron religies en de heilige schriften kunnen bieden voor vrouwelijke activisten voor vrede en vrouwenrechten.

Vrouwenvertegenwoordigers

In 2014 was voormalig Opzijk-hoofdredactrice Margriet van der Linden de Vrouwenvertegenwoordiger met als thema: seksueel geweld tegen vrouwen. Als Bekende Nederlander wist Margriet zich in vele media te presenteren en riep zij vrouwen op hun verhalen over seksueel geweld met haar te delen. In oktober deed zij in de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties een moreel appel op de wereldleiders om hun leiderschap aan te wenden om het geweld te stoppen.

In november nam Irene Hemelaar het stokje over van Margriet. Irene is in 2015 de Vrouwenvertegenwoordiger en zal zich inzetten voor de rechten van lesbische, biseksuele en transgender vrouwen en vrouwen met een intersekse conditie. Want zoals Irene zegt: "Wanneer LGBTI-vrouwen in volle vrijheid hun leven kunnen leven, zullen heterovrouwen dit zeker kunnen."

Interne zaken

In de eerste helft van 2014 evalueerde de NVR de organisatieverandering die in 2013 is doorgevoerd en leidde tot bezuiniging op vaste lasten, inkrimping van personeel en de stroomlijning van de adviesstructuur tot één adviescommissie met de focus op beleidsbeïnvloeding en belangenbehartiging.

Uiteraard werden vooral ook de lidorganisaties bij de evaluatie betrokken. Dat gebeurde in de Algemene Vergadering van mei en leverde als resultaat over het algemeen een tevreden beeld: de commissie Beleidsbeïnvloeding en Belangenbehartiging wordt gezien als een verbetering, de output van de NVR is zeker niet verslechterd en volgens sommigen zelfs verbeterd, en de inbreng door lidorganisaties is verbeterd of in ieder geval ongewijzigd.

Voeg daarbij de uitbreiding van het NVR bestuur met twee nieuwe leden in mei en de – door de gemeente Den Haag geïnitieerde – verhuizing naar het kantoorverzamelgebouw aan de Laan van Meerdervoort 70 in augustus en het is duidelijk dat de NVR met frisse zin de komende jaren tegemoet gaat.

Den Haag, mei 2015

1. Beleidsbeïnvloeding en Belangenbehartiging

De NVR voedt beleid, politiek en samenleving op thema's op het terrein van vrouwenemancipatie. Specifieke aandacht gaat uit naar de kerngebieden maatschappelijke participatie en rechten van de vrouw, op zowel nationaal als internationaal vlak.

Arbeid & Zorg

Op 4 februari stuurde de NVR samen met FNV Vrouw, de samenwerkingsverbanden van het Landelijk Overleg Minderheden, en WOMEN Inc, een brief aan minister Asscher van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Daarin reageren de organisaties op de brief van Asscher aan de Tweede Kamer over de resultaten van de Arbeid & Zorg Top die 18 november 2013 werd gehouden. De organisaties dringen er op aan dat de overheid *expliciet en ondubbelzinnig* de economische onafhankelijkheid van vrouwen bevordert, en pleiten voor een meer gendersensitief overheidsbeleid waarin voorgenomen overheidsmaatregelen ook worden geanalyseerd op mogelijke implicaties specifiek voor vrouwen.

<http://www.nederlandsevrouwenraad.nl/html/index.php?paginaID=2367>

Relatie Participatiewet en Wmo

Op 26 februari stuurde de NVR een brief aan staatssecretaris Jetta Klijnsma in reactie op haar Kamerbrief over de relatie tussen de Participatiewet en de Wet maatschappelijke ondersteuning. De NVR vreest dat het realiteitsgehalte van een grotere deelname van vrouwen aan het arbeidsproces, waartoe minister Asscher oproept, niet groot is, wanneer tegelijkertijd ook een grotere inzet van mantelzorgers wordt gevraagd, zoals in de Wmo en de Participatiewet. Mantelzorgers zijn immers in de meeste gevallen vrouwen. De NVR mist maatregelen die de kansen op de arbeidsmarkt vergroten van vrouwen die bijvoorbeeld vanwege de zorg voor kinderen of andere vormen van mantelzorg minder aan het arbeidsproces hebben deelgenomen. De NVR is van mening dat toegankelijkheid van scholing, onafhankelijk van leeftijd en betaalbaar, daar een constructieve bijdrage aan kan leveren. Ook bij de participatiewet is te weinig aandacht voor scholing, aldus de NVR in haar reactie.

<http://www.nederlandsevrouwenraad.nl/html/index.php?paginaID=2385>

Algemeen Overleg Emancipatie

Op 13 maart was de NVR aanwezig bij het Algemeen Overleg Emancipatie van minister Bussemaker in de Tweede Kamer. De minister kondigde daar de tussentijdse evaluatie van het emancipatiebeleid aan. Deze midterm review verscheen in december 2014.

<http://www.nederlandsevrouwenraad.nl/html/index.php?paginaID=2398>

Geweld tegen vrouwen

Op 31 maart stuurde de NVR een brief aan minister Bussemaker waarin de NVR bepleit in de aanpak van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld meer nadruk te leggen op preventie o.a. door bewustwordingscampagnes en campagnes met empowerment als doel. De NVR gaf aan daarbij graag samen te werken met de minister en de ervaring uit projecten als Doorbreek Huiselijk Geweld en De Nieuwe Toekomst in te zetten. In de voorbereiding van de ratificatie van het Verdrag van Istanbul, gericht op het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld, had de minister de NVR om een reactie gevraagd. In haar brief drong de

NVR ook aan op een kabinetsbrede en structurele aanpak. De genderspecifieke oorzaken van geweld tegen vrouwen en meisjes liggen op het terrein van meerdere ministeries. En niet alleen de rijksoverheid voert hierop beleid, ook de lokale overheden hebben in de decentralisatie een rol gekregen in de aanpak van huiselijk geweld en opvang van slachtoffers.

<http://www.nederlandsevrouwenraad.nl/html/index.php?paginaID=2412>

In september is het voorstel voor ratificatie van het Verdrag van Istanbul uiteindelijk aan de Tweede Kamer aangeboden. Het voorstel tot ratificatie betreft nog niet het Caribische gebied. Daar liggen zaken gecompliceerder. Op 8 september heeft de NVR samen met Mitra Rambaran en Christine Nanlohy van resp. de NVR lidorganisaties NSA Gendervraagstukken en Molukse Vrouwen Raad, deelgenomen aan een gesprek hierover met de ministeries van OCW, VWS en BuZa. Op verzoek van de ministeries heeft de NVR een aantal vragen bij de NVR lidorganisaties uitgezet. Daarbij ging het onder meer om contacten die de lidorganisaties in het Caribische gebied hebben die relevant zijn voor het tegengaan van geweld tegen vrouwen en meisjes in dit gebied. De antwoorden zijn aan de ministeries aangeleverd.

Cassatie m.b.t. pensioenaanspraken

De NVR sloot zich aan bij het Proefprocessenfonds Clara Wichmann, de Vereniging Vrouw en Recht en Atria om een verzoek in te dienen bij de Hoge Raad der Nederlanden tot cassatie van de uitspraak van het Amsterdams Gerechtshof die er toe leidt dat vrouwen die getrouwd zijn/waren met een man die meer dan 10 jaar ouder is/was, bij overlijden van de man gekort worden op hun aanspraak op een nabestaandenpensioen. Uitspraken van het Gerechtshof 's-Hertogenbosch, de Commissie Gelijke Behandeling, het College van de Rechten van de Mens en het Hof van Justitie voor de EG wijzen er op dat het toepassen van een leeftijdskorting een ongerechtvaardigd onderscheid naar geslacht en leeftijd is. In de praktijk blijven pensioenfondsen echter juist de uitspraak van het Amsterdams Gerechtshof aangrijpen om de korting nog steeds toe te passen. Het verzoek aan de Hoge Raad is op 6 mei ingediend; er is nog geen uitspraak.

Algemeen Overleg Geweld in afhankelijkheidsrelaties

Op 15 mei woonden vertegenwoordigers van de NVR het Algemeen Overleg van de Vaste Kamercommissies voor VWS en V&J met minister Opstelten en de staatssecretarissen Teeven en Van Rijn bij over o.m. geweld in afhankelijkheidsrelaties. Belangrijke punten in dit overleg waren de ratificatie van het Verdrag van Istanbul, waarvoor het wetsvoorstel op dat moment nog steeds niet was ingediend, en het inrichten van een landelijke monitoring van wat er gebeurt na de decentralisatie van beleid naar de gemeenten in 2015.

Genderspecifieke gevolgen decentralisatie

Op 26 augustus stuurde de NVR een brief aan ministers Bussemaker en Asscher en staatssecretaris Van Rijn waarin zij stelt dat genderspecifiek beleid bij gemeenten noodzaak is, en er bij bewindslieden op aandringt een taskforce op te zetten om bij gemeenten genderspecifiek beleid te bewerkstelligen. De NVR maakt zich zorgen over de gevolgen die de decentralisatie van beleid heeft voor de positie van vrouwen. De nieuwe Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), de Participatiewet en de bezuinigingen op de zorg geven daar aanleiding toe. Door de nieuwe Wmo en de Participatiewet zal de vraag naar onbetaalde zorg aan

NVR in brief aan o.m. Bussemaker: *"Is er aan gedacht hoe kan worden voorkomen dat de emancipatie van vrouwen en hun moeizaam verworven economische zelfstandigheid door de decentralisatie wordt teruggedraaid? Hiervoor is genderspecifiek beleid nodig."*

Bussemaker in antwoord aan NVR: *"Evenals u acht ik het van belang dat op gemeentelijk niveau aandacht is voor de genderspecifieke invalshoek. In 't bijzonder wat betreft de gevolgen van de decentralisaties voor de arbeidsparticipatie van vrouwen."*

jongeren, ouderen, zieken en gehandicapten toenemen. In de praktijk komen deze mantelzorg en vrijwillige zorg –ook nu al– meestal terecht bij vrouwen. Alleen met genderspecifiek beleid kan worden voorkomen dat de emancipatie van vrouwen en hun moeizaam verworven economische zelfstandigheid hierdoor worden teruggedraaid.

<http://www.nederlandsevrouwenraad.nl/html/index.php?paginaID=2478>

In afwachting van een officiële reactie op de brief besloot de NVR een projectplan Zorg M/V op te stellen om als organisatie zelf met de problematiek aan de slag te gaan. De opzet daarvan is in een eerste aanzet gepresenteerd in de Algemene Vergadering van 20 november en in meer uitgewerkte vorm besproken met vertegenwoordigers van de ministers van OCW, SZW en VWS.

<http://www.nederlandsevrouwenraad.nl/html/index.php?alinealID=1127>

Op 28 november kwam de antwoordbrief van de minister waarin zij aangaf dat ook zij het van belang acht dat op gemeentelijk niveau aandacht is voor de genderspecifieke invalshoek en waarin zij de NVR vraagt een expertmeeting hierover te organiseren. Een dergelijke expertmeeting maakte reeds deel uit van het projectplan Zorg M/V. De NVR heeft voor 2015 de uitwerking van een voorstel voor een expertmeeting op zich genomen.

<http://www.nederlandsevrouwenraad.nl/html/index.php?alinealID=1126>

2. Internationaal

Spaanse abortuswetgeving

Op 20 januari stuurde de NVR een brief aan de Spaanse premier Mariano Rajoy en minister van Justitie, Alberto Ruiz-Gallardón. In de brief dringt de NVR aan op intrekking van het wetsontwerp dat de conservatieve Spaanse regering eind 2013 indiende, om abortus weer te verbieden. Met de brief sloot de NVR aan bij de demonstraties en protestacties die in Spanje en onder meer in Brussel werden gehouden om aanvaarding van het wetsontwerp te voorkomen. <http://www.nederlandsevrouwenraad.nl/html/index.php?themaID=8&paginaID=2354>

CSW58

Als gebruikelijk heeft de NVR samen met Atria en Wo=Men de NGO consultatie voor de Commission on the Status of Women (CSW) gecoördineerd. Op 3 februari vond daarvoor een bijeenkomst met het maatschappelijk middenveld plaats bij Atria. Tonny Filedt Kok is degene die deze coördinatie vanuit de NVR altijd verzorgt. Verschillende andere leden van de Commissie Beleidsbeïnvloeding en Belangenbehartiging (Aleid van den Brink, Marion Minis, Ted Strop) hebben ook aan de bijeenkomst deelgenomen. Op 25 februari was de NVR uiteraard ook aanwezig bij de briefing voor de NGO's van het ministerie. Dit keer was de briefing bij het ministerie van Buitenlandse Zaken, omdat minister Ploumen vanuit de Nederlandse regering aan de CSW deelnam.

Van 7 tot en met 22 maart zond de NVR Margriet van der Linden als Vrouwenvertegenwoordiger uit naar New York om zich daar tijdens CSW58 te kunnen oriënteren en voorbereiden op haar speech, later in 2014, tijdens de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties (AVVN) in oktober. Haar doel was om vooral veel contacten te leggen en veel side events te bezoeken waarin haar thema: 'Seksueel geweld tegen vrouwen en meisjes' geborgd zou zijn. De Permanente Vertegenwoordiging van Nederland bij de VN heeft ervoor gezorgd dat er zoveel mogelijk van deze events in haar programma waren opgenomen. Margriet deed enkele malen op het weblog van de Vrouwenvertegenwoordiger verslag van haar ervaringen in New York en schreef uiteindelijk een integrale rapportage die op de NVR website is gepubliceerd.

http://www.nederlandsevrouwenraad.nl/docs/Verslag_CSW_581.pdf

AVVN Vrouwenvertegenwoordiging

Voor de voorbereiding van haar statement in de AVVN heeft Margriet van der Linden verhalen verzameld van vrouwen over vormen van seksueel geweld dat zij ondergaan hebben of waarvan zij getuige zijn geweest. In haar vele optredens in kranten en tijdschriften, maar vooral ook op radio en televisie (o.a. Pauw, Jinek) riep zij op om die verhalen met haar te delen. Ook heeft zij verschillende bijeenkomsten van de NVR (o.a. internationale netwerkbijeenkomst, vergadering Commissie Beleidsbeïnvloeding en Belangenbehartiging, Algemene Vergadering) en van vrouwenorganisaties – al of niet lid van de NVR – bijgewoond om te vertellen over haar functie en haar thema, en input daarvoor te verkrijgen.

Op 13 oktober sprak Margriet haar statement als Vrouwenvertegenwoordiger uit en deed zij

Vrouwenvertegenwoordiger 2014, Margriet van der Linden, in haar statement tegen wereldleiders in de VN: *“Het is onacceptabel dat 1 op de 3 vrouwen in de wereld het slachtoffer is van seksueel geweld. Zeg in uw zwijgen niet tegen vrouwen en meisjes dat hun rechten u minder of in het geheel niet interesseren. Schroom niet langer uw leiderschap aan te wenden, stop het geweld. Uw rechten zijn hun rechten. Hun leven is ons leven.”*

Irene Hemelaar bij haar voordracht als Vrouwenvertegenwoordiger 2015: *“Mijn strijd voor gelijke rechten is er een die als lakmoesproef dient. Wanneer LGBTI-vrouwen in volle vrijheid hun leven kunnen leven, zullen heterovrouwen dit zeker kunnen.”*

vanuit die -unieke- functie een moreel appel op de wereldleiders om seksueel geweld te stoppen. Zij stelde dat het onacceptabel is dat 1 op de 3 vrouwen in de wereld het slachtoffer is van seksueel geweld.

<http://www.nederlandsevrouwenraad.nl/html/index.php?alinealD=1111>

In augustus startte de werving voor de nieuwe Vrouwenvertegenwoordiger. De vacaturestelling mag zich in steeds meer belangstelling verheugen en vindt daardoor een steeds bredere verspreiding met name ook in netwerken van jongere vrouwen. Dit is ook zichtbaar in de respons op de vacature. Een benoemingsadviescommissie bestaande uit vertegenwoordigers van NVR bestuur en de Algemene Vergadering van de NVR maakte een eerste selectie. In de gesprekken daarna werd vervolgens ook een vertegenwoordiger van Atria en van Wo=Men betrokken.

Eind november werd Irene Hemelaar, o.a. directeur LHBTI-emancipatie van de Stichting Amsterdam Gay Pride, voorgedragen als Vrouwenvertegenwoordiger voor 2015. Zij zal in die functie opkomen voor LGBTI-vrouwen (lesbische, biseksuele en transvrouwen en vrouwen met een intersekse conditie), want zoals Irene zegt: “Wanneer LGBTI-vrouwen in volle vrijheid hun leven kunnen leven, zullen heterovrouwen dit zeker kunnen.”

<http://www.nederlandsevrouwenraad.nl/html/index.php?alinealD=1123>

Vorbereiding CSW59 en Beijing+20

Op 16 juni hebben Atria, NVR en Wo=Men, ter voorbereiding van de 59^e zitting van de Commission on the Status of Women (CSW) het traject voor de NGO consultatie opgestart. Omdat het een speciale CSW was vanwege het hoofdthema Beijing+20, is het traject vroeg gestart. Doel van het traject was om een NGO rapportage op te stellen voor UN Women die de CSW organiseert en voor de Nederlandse en de Antilliaanse regeringsdelegatie. De hieruit voortvloeiende aanbevelingen konden gebruikt worden om NGO aanbevelingen voor CSW59 aan de Nederlandse regeringsdelegatie te voeden.

Verschillende leden van de NVR adviescommissie Beleidsbeïnvloeding en Belangenbehartiging (Anneke van Doorne, Tonny Filedt Kok en Ted Strop) en NVR bestuur (Anneke van Veen) zijn hierin intensief betrokken en bezig geweest met het schrijven van stukken voor het NGO Review Report en overleg met de achterban.

Op 1 december is een tweede bijeenkomst voor NGO's georganiseerd waar het NGO Review Report in concept voorlag en de aanbevelingen voor de regeringsdelegatie naar CSW59 werden geïnventariseerd.

Eveneens ter voorbereiding van CSW59 en Beijing +20 heeft Tonny Filedt Kok van 3 tot 5 november in Geneve het UN ECE Forum (= de Europese Economische Commissie van de VN) bijgewoond. Daar ging het om de afstemming van NGO's van Europa. Op 6 november vervolgd door de review van overheden. De input voor het Nederlandse NGO Review Report is ook in Geneve voor het Regional Review Report Beijing +20 ingebracht.

The World We Want/viering Beijing +20

Carlien Scheele, directeur Emancipatie, OCW, heeft tijdens een bijeenkomst van NVR lidorganisatie Business and Professional Women (BPW), waar zij een prijs ontving, Atria en NVR uitgenodigd om een voorstel te doen voor de viering van Beijing+20 in 2015. In een overleg met onder meer Wo=Men, WOMEN Inc, Atria en NVR bleek dat er in 2015 al meer events gepland zijn (o.m. 10 jarig bestaan WOMEN Inc, festival What Women Want) en is het plan opgevat deze events aan elkaar te knopen en een gezamenlijk project onder het motto: The World We Want: Gender Justice for All te starten voor de organisatie van een festival op 27 juni 2015 en de aanbidding van aanbevelingen voor de post 2015-agenda in september.

European Women's Lobby (EWL)

De NVR geeft uitvoering aan de Nationale Coördinatie van de European Women's Lobby (EWL) in Nederland. Deze uitvoering is in handen van Tonny Filedt Kok en Marion Minis die daarin ondersteund worden door de Commissie Beleidsbeïnvloeding en Belangenbehartiging, waar zij zelf ook deel van uit maken, en incidenteel door leden van de NVR deskundigenpool.

De EWL vraagt met regelmaat om feiten & cijfers te leveren over de Nederlandse situatie en good practices. In 2014 is dat onder meer gebeurd over 'parental leave' en het armoedebeleid. Over de Europese ouderschapsverlofvoorstellen heeft de NVR op verzoek van de EWL ook diverse ministeries, Europarlementariërs en Rutgers WPF Nederland benaderd; Er is een reactie geleverd met aanvullend commentaar op de voor Nederland door de Europese Commissie opgestelde Country Specific Recommendations, als onderdeel van de National reform plans. Behalve aan de EWL zijn reactie en commentaar ook verzonden aan Europarlementariërs en EU ambtenaren.

De NVR heeft de EWL brief over de positie van zwangeren en jonge moeders op de arbeidsmarkt met een handtekening ondersteund. En deed dat ook voor een EWL brief met een gezamenlijk standpunt inzake CSW59. Ten behoeve van de voorbereidingen van de EWL voor CSW59 heeft de NVR Nederlandse deelnemers aan Beijing 1995 aangezocht om hun ervaringen vast te leggen voor de EWL.

Ten behoeve van de EWL organisatie is het concept Strategisch Werkplan EWL 2016-2020 voorzien van opmerkingen en aanvullingen, en zijn de Internal Rules EWL van commentaar voorzien (nadat eerder de statuten zijn herzien);

De EWL is door de NVR geïnformeerd over het statement van Vrouwenvertegenwoordiger Margriet van der Linden en – op basis van de vooraankondiging – over de 3e World Conference of Women's Shelters die in november 2015 in Nederland plaatsvindt.

Met de EWL is enkele malen gesproken over het Nederlands prostitutiebeleid en het beleid tegen vrouwenhandel met o.a. trainingen van politieagenten, opvang, preventie.

Voorts heeft de NVR ondernemerscoach Josette Dijkhuizen – bij de NVR bekend als Vrouwenvertegenwoordiger in 2013 – gelinkt aan de EWL adviesgroep inzake het pilotproject 'making women's social entrepreneurship visible in Europe'.

De EWL heeft een inventarisatie gemaakt voor de Europese Commissie van expertises in de Europese lidstaten op thema's die voor vrouwen belangrijk zijn. De NVR is gevraagd om deskundigen daarvoor voor te dragen. Dit is in de Commissie Beleidsbeïnvloeding en Belangenbehartiging van de NVR voorbereid.

Op verzoek van de EWL zijn nieuwe vrouwelijke Nederlandse Europarlementariërs uitgenodigd voor een door EWL georganiseerd kerstontbijt.

Informatie van de EWL is verspreid onder de NVR achterban over o.m. de wereldwijde actie One Billion Rising (OBR) om aandacht te vragen voor het veel voorkomende geweld tegen vrouwen.

Om de band tussen de EWL en de Raad van Europa te versterken is overleg gevoerd via de gekozen Gender Equality Expert van de NGO conference Raad van Europa. Tevens zijn ministeries benaderd om de overheid te bewegen de 'Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence' (Istanbul Conventie) van de Raad van Europa te ratificeren. Daarbij zijn de suggesties n.a.v. de NVR themabijeenkomst van 16 december 2013 met vertegenwoordigers van de EWL en de Raad van Europa doorgespeeld.

Meer informatie over de EWL en over de bijgewoonde vergaderingen van de EWL vindt u in het verslag van de NVR-afgevaardigden Tonny Filedt Kok en Marion Minis in bijlage 4.

Vertegenwoordigingen. Daar leest u ook het verslag van Aleid van den Brink die namens de NVR deelneemt in het Observatory on Violence against Women van de EWL.

Met ingang van 2014 is de NVR ook vertegenwoordigd in het European Migrant Women Network dat is gelinkt aan de EWL. Christine Nanlohy van de Molukse Vrouwen Raad is degene die de NVR daarin vertegenwoordigt. Zie ook haar verslag in bijlage 4. Vertegenwoordigingen.

3. Netwerk en platform

Binnen de NVR wordt kennis en deskundigheid rond thema's over vrouwenemancipatie bijeen gebracht. De lidorganisaties werken binnen de NVR samen aan de ontwikkeling en uitvoering van activiteiten en projecten. Deze verankering d.m.v. de leden en daarmee in de samenleving is van grote waarde. Informatie en communicatie over de activiteiten van de NVR en haar leden worden actief gedeeld en naar buiten gekanaliseerd waarmee de NVR bijdraagt aan bewustwording rond deze thema's. De gezamenlijke bepaling van onderwerpen en partners voor nieuw te ontwikkelen projecten zorgt voor draagvlak en cohesie.

Deskundigenpool

Eind 2013 is begonnen met het samenstellen van een pool van deskundige vrouwen uit de achterban van de NVR lidorganisaties op wie een beroep kan worden gedaan om mee te denken en mee te werken aan beleidsbeïnvloedende activiteiten maar ook aan het ontwikkelen van projecten. In totaal hebben zich tot voorjaar 2014 zo'n 40 vrouwen voor de pool aangemeld. Het aanmeldingsformulier staat op de NVR website en vrouwen kunnen zich nog steeds aanmelden.

<http://www.nederlandsevrouwenraad.nl/deskundigenpool>

Op 21 maart is een bijeenkomst georganiseerd om nader kennis te maken met de leden van de deskundigenpool. Expertise en ideeën werden uitgewisseld met als doel om meer samen te gaan werken met de vrouwen uit de pool. Er is een discussiegroep op LinkedIn ingericht voor contact en discussie met de Deskundigenpool. Van tijd tot tijd worden door de leden van de Commissie Beleidsbeïnvloeding en Belangenbehartiging hierop discussies gestart en meningen gepeild.

Er is een oproep uitgezet onder de leden van de Deskundigenpool om deel te nemen in de werkgroep Alimentatiewet. Tevens zijn de leden van de Deskundigenpool uitgenodigd voor de Algemene Vergadering van 20 november en met name voor de inhoudelijke presentaties tijdens die vergadering.

Algemene Vergadering

Op 22 mei en op 20 november werd een Algemene Ledenvergadering gehouden. Tijdens deze vergaderingen werden uiteraard de gebruikelijke agendapunten aan de orde gesteld zoals de jaarrekening en het jaarverslag van 2013 in de meivergadering, en de begroting en het activiteitenschema voor 2015 in de novembervergadering. Meer inhoudelijk werden in mei ook de focuspunten van de NVR in 2014 en 2015 samen met de leden vastgesteld. Die focuspunten zijn: genderspecifiek beleid bij gemeenten, dit naar aanleiding van de decentralisatie per 1 januari 2015 van Wmo, Participatiewet en Jeugdwet naar de gemeenten; economische zelfstandigheid, en (seksueel) geweld tegen vrouwen. Dit laatste punt met name om aan te haken bij het thema van het statement van Vrouwenvertegenwoordiger Margriet van der Linden (zie pagina's 7 en 8).

Inhoudelijke punten in de novembervergadering waren de presentatie van de opzet voor het project Zorg M/V over genderspecifiek zorgbeleid (zie pagina's 5 en 6), en de lancering van de NVR ondersteuningsactie voor Serious Request (zie pagina 22).

Voorzittersoverleg

Op 14 oktober ontving het NVR bestuur de voorzitters van de NVR lidorganisaties in Amsterdam in het gebouw van de FNV. Belangrijk doel van het Voorzittersoverleg is informatie-uitwisseling en kruisbestuiving: iedere lidorganisatie krijgt de gelegenheid de plannen voor de komende periode te presenteren en daarover met de andere lidorganisaties in gesprek te gaan.

Het bestuur informeerde op haar beurt de leden over de opzet van het project over de decentralisaties en de (mogelijke) implicaties daarvan voor de positie van vrouwen.

Ook legde het bestuur een werkmodel voor de toekomst van de NVR organisatie aan de voorzitters voor. Dit werkmodel is een vervolg op de strategienota die in 2013 met de leden is vastgesteld, en biedt een schematisch overzicht van de implementatie van de strategie: wat wil de NVR bereiken, hoe wil ze dat bereiken en met wie.

4. Projecten

Ter versterking, verdieping en verbreding van de NVR inzet ontwikkelt de NVR projecten en voert deze uit in samenwerking met de lidorganisaties.

VrouwenStemmen

Op 19 maart waren de verkiezingen voor de gemeenteraden. De NVR ontwikkelde reeds in 2013 een project gericht op het belang van vrouwen bij de lokale politiek en actieve bemoeienis van vrouwen en vrouwenorganisaties bij lokaal beleid.

Het project omvatte een digitale Toolkit voor lokale vrouwenorganisaties. Zij konden deze gebruiken om bijeenkomsten te organiseren voor vrouwen in hun eigen gemeente om hen te informeren en te interesseren voor de lokale politiek en hen op te roepen te gaan stemmen, liefst op een vrouw.

Die Toolkit werd op 10 januari door NVR voorzitter Dorenda Gerts aangeboden aan de voorzitter van de Vereniging Nederlandse Gemeenten, Annemarie Jorritsma, in het gemeentehuis in Almere.

Voor het project is de NVR een samenwerking aangegaan met Pro Demos. Deze samenwerking resulteerde in speciaal meer op vrouwen gericht materiaal over de verkiezingen en in een bijdrage van de directeur van Pro Demos, Kars Veling, tijdens de kick off op 10 januari. Er werd een speciale projectpagina op de NVR website gemaakt waarop de Toolkit staat en waarop de verkiezingsactiviteiten van de lidorganisaties werden vermeld. Het overzicht laat zien dat er heel veel activiteiten zijn ontplooid. We veronderstellen dat er daardoor en door de uitgebreide en brede mailing, een flink aantal vrouwen met voorkeursstemmen zijn gekozen in de gemeenteraden.

Het project werd gefinancierd door de Stichting De Born en Stuw.

<http://www.nederlandsevrouwenraad.nl/vrouwenstemmen>

De Nieuwe Toekomst

In het project De Nieuwe Toekomst werkt de NVR samen met de Federatie Opvang. De Federatie Opvang is penvoerder en vanuit beide organisaties is een projectleider aangesteld. Het project is een vervolg op de succesvolle pilot die in 2012/13 in Overijssel is uitgevoerd. Op verzoek van het Ministerie van OCW is eerst een vooronderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden tot uitrol van het project naar vier provincies. Voorwaarde van het ministerie voor de uitrol was de participatie, ook financieel, van 8 gemeenten (2 in iedere provincie). De resultaten van het vooronderzoek toonden aan dat aan deze voorwaarde kon worden voldaan. Bij de uitrol gaat het om de provincies Overijssel: gemeenten Enschede en Zwolle, Noord Holland: gemeenten Haarlem en Zaanstad, Zeeland: gemeenten Terneuzen en Vlissingen, en Limburg; gemeenten Maastricht en Roermond. De uitvoerende vrouwenorganisaties zijn resp. Vrouwenplatform Carree, die ook de pilot uitvoerde, FNV Vrouw, Zeeuws Vrouwen Platform en FAM! Netwerk.

De Nieuwe Toekomst is gericht op vrouwen uit de vrouwenopvang of anderszins in de hulpverlening die slachtoffer zijn geweest van (huiselijk) geweld. Doel is dat zij de regie over hun leven weer in de hand nemen en stappen zetten naar (economische) zelfstandigheid. Hen wordt een training, de Toekomstwerkplaats, aangeboden van 10 dagdelen waarin zij op zoek gaan naar hun talenten en passie en op basis daarvan een persoonlijk actieplan maken.

Annemarie Jorritsma, burgemeester van Almere en voorzitter van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) was blij met de campagne VrouwenStemmen. *“Eigenlijk zou het percentage vrouwen in gemeenteraden 52% moeten zijn want dat is het percentage vrouwen in het land. Dat zou een goede afspiegeling zijn.”*

Halverwege de training krijgen zij een persoonlijke coach die hen 9 maanden begeleidt in de uitvoering van dat actieplan. De coaches zijn vrijwilligers veelal uit de achterban van de NVR lidorganisaties die door instituut Windesheim als coach getraind worden.

De uitvoering van het project heeft op centraal niveau eind 2014 te lijden gekregen van ziekte van beide projectleiders, zowel die van de NVR als van FO. Daardoor is er vertraging opgetreden in de structurering van overleg en coördinatie met/van de projecten in de regio. Desondanks is in november in Haarlem de eerste groep deelnemers gestart met de training en zijn de andere groepen veelal in januari en februari van 2015 gestart met 1 of 2 uitlopers in maart. De periode van werving van deelnemers in de laatste maanden van 2014 bleek niet ideaal. Enerzijds werd dit veroorzaakt door feestdagen en vakanties. Anderzijds bleek de decentralisatie van belangrijke beleidstaken in het sociaal domein van het rijk naar de gemeenten de gemeenteambtenaren zo onder druk te zetten dat zij nauwelijks tijd en gelegenheid hadden om de werving te steunen door toegang te verlenen tot hun netwerken. Voor het project is een hoofdtrainer ingehuurd die de methodiek van de training, zoals beproefd in de pilot in Overijssel, heeft beschreven en overgedragen aan de trainsters die per provincie voor het project zijn aangesteld. Op 4 en 11 november vonden de Train de Trainer bijeenkomsten plaats.

Op de website van de NVR is een projectsite ingericht waarop de voortgang van het project te volgen is: www.nederlandse vrouwenraad.nl/denieuwetoekomst.

Op 13 mei gaven Willemien Penterman, Vrouwenplatform Carree, en Lotte Wouters, beleidsmedewerker NVR, een workshop over De Nieuwe Toekomst tijdens het congres van de Federatie Opvang ‘Een krachtig perspectief, vrouwenopvang in transitie’.

Zorg M/V

De zorgen van de NVR over de effecten van de decentralisaties voor de positie van vrouwen (zie ook pagina's 5 en 6) leidden ook tot de wens om zelf met de problematiek aan de slag te gaan en een project te ontwikkelen.

In augustus is een aanbestedingstraject gestart onder ZZP-ers om op basis van ‘no cure no pay’ een opzet te maken en vervolgens zelf de fondsen voor de uitvoering ervan te werven, om nadat fondsen zijn verkregen de betaalde uitvoerder van het project te worden.

Uit de verschillende inschrijvingen is Annelies Vethman gekozen. Zij heeft nog in december een projectplan geschreven en de eerste opzet daarvan gepresenteerd in de Algemene Vergadering van de NVR van 20 november. Het projectplan is nog in december verder uitgewerkt en ingediend bij het Ministerie van OCW. Inmiddels is bekend dat in ieder geval 2 onderdelen uit het projectplan op financiële steun van het ministerie kunnen rekenen: een expertmeeting over

genderspecifiek gemeentebesleid, en een litteratuuronderzoek dat tevens dient als input voor de expertmeeting.

Werkgroep Alimentatiewet

De NVR lidorganisatie WOOU, in mei toegetreden tot de NVR, bracht bij monde van Marjan Nieuwenhuis het zorgpunt over de partneralimentatie in. In een nieuwe Alimentatiewet zal de duur van de alimentatie teruggebracht worden van 12 naar 5 jaar.

Aan lidorganisaties is een oproep uitgegaan om deel te nemen in een werkgroep om de implicaties hiervan te bezieen.

Inmiddels is in de werkgroep het onderwerp nadrukkelijk gekoppeld aan economische zelfstandigheid, wordt er enerzijds gewerkt aan een aanpak voor beleidsbeïnvloeding en anderzijds nagedacht over een mogelijke informatiecampagne.

5. Samenwerking

De NVR investeert nadrukkelijk in de samenwerking met andere vrouwenorganisaties. In 2014 is met name de samenwerking met WOMEN Inc verder geïntensiveerd. Behalve dat vaak gezamenlijk gereageerd werd op (voorgenomen) maatregelen van de overheid, waren vertegenwoordigers van WOMEN Inc ook steeds vaker te gast op de vergaderingen van de NVR. Zo presenteerde WOMEN Inc tijdens beide Algemene Vergaderingen van de NVR haar projecten Vrouw en geld en Vrouw en gezondheid en denkt en discussieert een vaste vertegenwoordiger van WOMEN Inc sinds medio 2014 mee in de Commissie Beleidsbeïnvloeding en Belangenbehartiging.

De samenwerking met WOMEN Inc en Atria heeft eind 2014 vaste vorm gekregen in de afspraak voor een kwartaaloverleg van de 3 organisaties, zowel op bestuurlijk als op uitvoerend niveau.

Andere vaste samenwerkingsvormen zijn die met Atria en Wo=Men in de coördinatie van de NGO consultatie voor de Commission on the Status of Women, en in Vrouwenpodium met FNV Vrouw, Netwerk Vrouwen FNV, en de vrouwencommissies van de migrantenorganisaties voorheen verbonden in het Landelijk Overleg Minderheden.

6. Communicatie & PR

Inforeeks

Op initiatief en in samenwerking met het Platform Vrouwen & Duurzame Vrede is een nummer van de Inforeeks uitgebracht met als titel 'Een nieuwe kijk op religie en vrouwelijk leiderschap'. De uitgave vloeit voort uit het project Vrede, religie en vrouwelijk leiderschap van het Platform en is betaald uit subsidies verkregen voor dat project.

De uitgave is bedoeld voor een bredere bekendheid van de inspiratiebron die religies en de heilige schriften kunnen bieden voor vrouwelijke activisten voor vrede en vrouwenrechten. Zowel in Nederland als elders in de wereld ondervinden deze vrouwen nogal eens tegenwerking waarbij argumenten vanuit de religie worden gebruikt.

Op 17 mei is het nummer gelanceerd tijdens een event in De Nieuwe Liefde in Amsterdam. De uitgave is in een oplage van 3250 exemplaren gedrukt; zo'n 2500 daarvan zijn door het Platform Vrouwen & Duurzame Vrede verspreid.

De NVR heeft de uitgave tijdens de Algemene Vergadering van 22 mei uitgedeeld en daarna per post gezonden aan abonnees, aan voorzitters van de NVR lidorganisaties en aan AV afgevaardigden en hun plaatsvervangers.

http://www.nederlandsevrouwenraad.nl/docs/Inforeeks_2014_-_lres.pdf

Website

Eind 2014 is een plan gemaakt voor wederom een ingrijpende aanpassing en vernieuwing van de NVR website. Nu geven de inhoudelijke themagebieden (Duurzame Ontwikkeling | Maatschappelijke Participatie | Rechten van de Vrouw) nog richting aan de ontsluiting van/toegang tot de NVR inhoud. In 2015 wordt dat omgevormd naar een product- en procesgericht navigatiesysteem (Activiteiten | Projecten | Standpunten | Dossiers). Deze indeling maakt het makkelijker om met korter of langer lopende focuspunten mee te wenden op de website.

Ter ondersteuning wordt de vormgeving die nu op hoofdniveau (homepage en themapagina's) maatgevend is ook doorgevoerd naar het subniveau waar projecten en beleidsthema's worden gepresenteerd. In het inhoudelijk beheer wordt het makkelijker om thema's en onderwerpen in overzichtelijke dossiervorm te presenteren.

Betaalpagina

Nadat in 2013 een zogenoemde 'geefknop' op de website is ingericht voor donaties, is begin 2014 ook een aparte betaalpagina voor NVR producten ingericht. Op dit moment staan op die pagina alleen de contributiebedragen opdat lidorganisaties on line eenvoudig en betrouwbaar hun contributie kunnen betalen. Op de pagina kunnen echter ook andere NVR producten worden aangeboden die men dan on line kan bestellen en betalen. Zoals bijvoorbeeld deelname aan (onderdelen van) bijeenkomsten die niet gratis zijn, of bijvoorbeeld porto- /handlingskosten voor de verzending van schriftelijke publicaties. De bestel- en betaalpagina is bereikbaar via www.nederlandsevrouwenraad.nl/contributie.

Dorenda Gerts in Trouw: *“Doordat forse bezuinigingen de megaoperatie bij gemeenten domineren, verliezen vrouwen massaal hun betaalde baan en dalen gezinsinkomens. Tegelijk ligt er een grote morele druk om bij te springen bij hulpbehoevende familie, vrienden en burens. Het oude rolmodel sluipt er weer in.”*

“De decentralisatie van de zorg, de jeugdzorg en de participatie is een spel geworden tussen Rijk, gemeenten en zorgaanbieders. Het gaat te weinig over de mensen.”

Webstatistieken

In 2014 was het gemiddeld aantal bezoeken aan de NVR website per dag 545; het gemiddeld aantal bezoeken per maand lag op 16.611. Het gemiddeld aantal pagina's dat per bezoek werd bekeken was 5,0.

Ter vergelijking: in 2013 was het gemiddeld aantal bezoeken per dag 438. Het gemiddelde per maand was 13.546.

Digitale nieuwsbrief

In 2014 zijn in totaal 15 digitale nieuwsbrieven uitgebracht. In januari was de nieuwsbrief geheel gewijd aan de campagne VrouwenStemmen.

Met ingang van februari zijn opmaak en vormgeving van de nieuwsbrief vernieuwd en in lijn gebracht met de vernieuwing van de vormgeving van de website die in 2013 is doorgevoerd. Ook de techniek van de verzending van de nieuwsbrief is verbeterd, waardoor de verzending, wanneer die door een internetstoring halverwege afgebroken wordt, daarna weer kan worden hervat voor de rest van de verzending en dus niet, zoals voorheen, volledig opnieuw moet worden verzonden.

De nieuwsbrief wordt aan ruim 980 abonnees verzonden. Lidorganisaties nemen berichten uit de NVR Nieuwsbrief over voor verspreiding via hun eigen media of sturen de nieuwsbrief integraal door aan hun achterban.

<http://www.nederlandsevrouwenraad.nl/html/index.php?paginaID=507>

Pers

In 2014 zijn persberichten uitgebracht over (de kick off van) de campagne VrouwenStemmen, over de aanbevelingen van de bijeenkomst op 3 maart van het Vrouwenpodium, over het statement van Vrouwenvertegenwoordiger Margriet van der Linden en over de voordracht van Irene Hemelaar als Vrouwenvertegenwoordiger voor 2015.

Ook over de zorgen van de NVR rond de decentralisaties en de brief die de NVR daarover aan de ministers Bussemaker, Asscher en staatssecretaris Van Rijn stuurde (zie pagina's 5 en 6), is bericht aan de pers gestuurd. Dit leidde tot een interview met NVR voorzitter Dorenda Gerts in Trouw en een groot bericht op de openingspagina van die krant 'Vrouwen de dupe van nieuwe taken voor gemeenten'. Verschillende andere off- en online media namen het bericht over.

<http://www.nederlandsevrouwenraad.nl/html/index.php?paginaID=2483>

De NVR beschikt niet over de middelen om stelselmatig te onderzoeken in hoeverre persberichten ook werkelijk tot publicatie in de media leiden. Wel kan gesteld worden dat de NVR genoegzaam bij de media bekend is, aangezien de NVR steeds vaker benaderd wordt door de pers voor achtergrondinformatie over 'vrouwenzaken'.

Dit was in 2014 bijv. het geval rond de gemeenteraadsverkiezingen waarbij de mening van de NVR en uitspraken van de voorzitter werden gevraagd als commentaar op het feit dat de meerderheid in de gemeenteraden toch nog wordt ingenomen door 'witte, oudere mannen'.

De Vrouwenvertegenwoordigers mogen zich altijd in grote belangstelling van de pers verheugen. Vrouwenvertegenwoordiger Margriet van der Linden spande, dankzij haar relaties in de mediawereld, hierin de kroon en was vooral vaak te horen op de radio en te zien op televisie. Maar ook Irene Hemelaar was direct na de bekendmaking van haar voordracht subject van verschillende interviews in (dag-)bladen en magazines.

7. Signalering en agendering

De NVR heeft door de bundeling van krachten en organisatie vanuit haar leden en die vanuit de haarvaten van de Nederlandse samenleving een belangrijke bottom-up functie richting politiek en samenleving. De leden signaleren, agenderen en bepalen de voor vrouwen belangrijke thema's waar de NVR zich als netwerk/koepel op moet richten en waar zij aandacht voor wil vragen.

Vrouwen op topposities maken het verschil

Topvrouwen uit bedrijfsleven, politiek, maatschappelijk middenveld, vakbond, wetenschap en media leidden op 3 maart de bijeenkomst van Vrouwenpodium¹ in en vertelden hoe zij vanuit hun positie andere vrouwen een steuntje in de rug geven en hun functie gebruiken om de positie van vrouwen te versterken.

Daarna werd aan thematafels gediscussieerd en werden aanbevelingen opgesteld voor minister Bussemaker die door Carlien Scheele, directeur Emancipatie, voor de minister in ontvangst genomen werden. Ook waren er aanbevelingen voor de politiek die door Tweede Kamerleden Keklik Yücel (PvdA) en Tamara van Ark (VVD) in ontvangst werden genomen.

De aanbevelingen werden na uitwerking ook nog officieel aan de minister en alle emancipatiewoordvoerders van de Tweede Kamer toegestuurd.

<http://www.nederlandsevrouwenraad.nl/html/index.php?alinealD=1080>

Campagne Kies een Vrouw

Twee maal werd in 2014 de campagne Kies een Vrouw uitgevoerd steeds gedurende de periode van 2 tot 3 weken voor de verkiezingen. In 2014 was dat voor de gemeenteraadsverkiezingen

<http://www.nederlandsevrouwenraad.nl/html/index.php?themalD=6&paginaID=2420> en voor

de Europese verkiezingen

<http://www.nederlandsevrouwenraad.nl/html/index.php?themalD=6&paginaID=1978>.

De campagne omvat:

- een speciale pagina op de NVR website waarop persoonlijke argumenten worden geciteerd waarom het belangrijk is om op een vrouw te stemmen;
- Kies een Vrouw-banners die iedereen op de eigen website en/of in direct mail kan publiceren en die verwijzen naar de campagnepagina; en
- oproepen op de NVR social media om te gaan stemmen en te stemmen op een vrouw.

Europese Verkiezingen

Op 25 april organiseerden de NVR en Vrouwenbelangen gezamenlijk een bijeenkomst in het Huis van Europa in het kader van de Europese verkiezingen. Zes jonge vrouwelijke talenten van verschillende partijen allen kandidaten voor het Europees Parlement vertelden wat hen

---

¹ In Vrouwenpodium werken samen: FNV Vrouw, de Nederlandse Vrouwen Raad en de Samenwerkingsverbanden van het Landelijk Overleg Minderheden.

Tweede Kamerleden vinden het belangrijk dat de Kamer aanbevelingen uit de praktijk krijgt aangereikt zoals tijdens de bijeenkomsten van Vrouwenpodium.

Keklik Yücel (PvdA): *“Er is nog veel te doen. Jullie houden het mede op de agenda en houden ons scherp.”*

Tamara van Ark (VVD): *“Het vraagstuk van de emancipatie is breed. Zo breed als jullie het tijdens Vrouwenpodium behandelen.”*

drijft om actief te zijn in de politiek en wat ze in Europa willen bewerkstelligen, juist ook voor vrouwen. Van de ruim 60 aanwezige vrouwen kregen ze daarnaast nog heel wat opdrachten en goede raad mee.

<http://www.nederlandsevrouwenraad.nl/html/index.php?paginaID=2423>

Op de erwt van de decentralisatie

Op 8 september was er met het oog op Prinsjesdag weer een bijeenkomst van Vrouwenpodium. Zo'n 80 vrouwen staken de 'koppen bij elkaar' om te bedenken wat overheid en politiek kunnen doen om de negatieve gevolgen van de decentralisaties van Wmo, Jeugdwet en Participatiewet voor vrouwen, in te perken.

De discussies werden ingeleid door Tineke Abma (hoogleraar VU Medisch Centrum), Karin Sleeking (Expertisecentrum Sociaal Domein VNG) en Marianne Smitsmans (wethouder Roermond). Zij vertelden ieder vanuit hun achtergrond hoe ze met de decentralisatie bezig zijn. De discussie aan de verschillende tafels daarna leverde een flink aantal aanbevelingen op. Deelnemers vroegen om een deltaplan voor de werkgelegenheid van de vrouwen die door de decentralisaties en de daarmee gepaard gaande bezuiniging hun baan verliezen. Kamerleden zouden de totstandkoming van zo'n plan moeten ondersteunen. Maar Tjitske Siderius (Tweede Kamer SP) vond dat nog iets om nader te overdenken. “Daarmee creëer je hoop voor wat in feite een onmogelijk probleem is.” En Marit Maij (Tweede Kamer PvdA) bevestigde dat de rijksoverheid ondanks de decentralisatie naar de gemeenten, verantwoordelijk blijft voor wat er in 't land gebeurt. “Het is niet weggeregeld; rechten en mensenrechten, daar blijft rijk en politiek op aanspreekbaar.”

Alle aanbevelingen zijn in oktober/november tijdens een rondgang door de Tweede Kamer aan de fracties overhandigd.

<http://www.nederlandsevrouwenraad.nl/html/index.php?alinealID=1100>

Prostitutiebeleid

Verschillende keren heeft de NVR in 2014 overleg gevoerd met ambtenaren van het Ministerie van V&J en politici over prostitutiebeleid en beleid gericht op het tegengaan van mensenhandel. Het Nederlandse standpunt t.a.v. prostitutie wijkt af van het Zweedse standpunt dat inmiddels door steeds meer Europese landen gevolgd wordt. Het Nederlandse standpunt komt er kortweg op neer dat prostitutie op zich niet verboden is, maar vrouwenhandel en gedwongen prostitutie wel. Terwijl het Zweedse standpunt strenger is en straatprostitutie verbiedt en de cliënten

binnen deze vorm van prostitutie strafbaar stelt. Ook de European Women's Lobby hanteert het 'Zweedse model'.

Bovenstaande ontwikkelingen zijn voor de NVR aanleiding om in 2015 in ieder geval in NVR kringen het prostitutiebeleid in discussie te brengen om te komen tot een breed gedragen standpunt.

Serious Request

Tijdens de Algemene Vergadering op 20 november lanceerde de NVR het idee om aan te haken bij de Serious Request actie van 3FM. Thema van die actie die van 18 tot en met 24 december liep, was geweld tegen meisjes en vrouwen in conflictgebieden. Dat thema sloot direct aan bij het statement zoals dat door Vrouwenvertegenwoordiger Margriet van der Linden in oktober was uitgesproken bij de Verenigde Naties. Bovendien zet de NVR zich als medeondertekenaar van het Nationaal Actie Plan 1325 in voor de uitvoering van Resolutie 1325 en de ondersteuning van vrouwen in conflictgebieden. Ook daarom dus steun aan deze actie.

Tijdens de Algemene Vergadering werd onder de deelnemers aan persoonlijke donaties al meer dan €300 opgehaald. Vervolgens heeft de NVR een oproep uitgedaan aan de lidorganisaties om ook mee te doen en ook hun leden daartoe op te roepen.

<http://www.nederlandsevrouwenraad.nl/html/index.php?paginaID=2579>

Verschillende lidorganisaties hebben gevolg gegeven aan deze oproep. De Vereniging voor Gendergeschiedenis en Zonta Club Rotterdam hebben een donatie overgemaakt aan Serious Request. De VVAO heeft haar afdelingen, leden en kringen opgeroepen en startte een inzamelingsactie. Van de Unie van Soroptimisten meldden de Club Haarlem en de Club Merwekring dat ze de actie met een donatie of een inzameling steunden. Vrouwen van Nu besteedde aandacht op haar website aan de actie.

<http://www.nederlandsevrouwenraad.nl/html/index.php?themaID=5&paginaID=2602>

8. Samenvatting jaarrekening 2014

2014 was een spannend jaar. De overgang van een jarenlang tekort naar een sluitende exploitatie heeft zowel van de staf als van het bestuur extra inzet gevraagd. Het maken van keuzes was niet altijd gemakkelijk. Wij zijn dan ook zeer verheugd dat de jaarrekening is gesloten met een klein positief resultaat van € 24. Het in maart 2014 toegekende project De Nieuwe Toekomst maakte het mogelijk de formatie met 1 dagdeel uit te breiden en om meer aan projecten door te berekenen. Bij de overige kosten zijn wat plussen en minnen, maar totaal gezien zijn er geen extreme verschillen.

Een goede basis is gelegd naar 2015. Een onttrekking uit het vermogen van het Tentoonstellingsfonds is na 20 jaar niet nodig gebleken.

Balans per 31 december 2014

	<u>31-12-2014</u>	<u>31-12-2013</u>		<u>31-12-2014</u>	<u>31-12-2013</u>
ACTIVA	€	€	PASSIVA	€	€
Vaste activa	4.278	4.911	Wilhelmina Druckerfonds	28.758	28.783
Overlopende activa	38.479	50.740	Resultaat 2014	24	
Overige vorderingen	-	-	te besteden subsidies	-	11.761
Geldmiddelen	<u>9.127</u>	<u>8.793</u>	Te betalen posten	<u>23.102</u>	<u>23.900</u>
	<u>51.884</u>	<u>64.444</u>		<u>51.884</u>	<u>64.444</u>

Staat van baten en lasten over 2014

LASTEN	Rekening 2014 €	Begroting 2014 €	Rekening 2013 €
<i>Kosten organisatie</i>			
Personeelskosten	134.191	94.300	206.807
Huisvestingskosten	13.712	14.000	15.011
Kantoorkosten	12.931	15.500	16.081
Overige algemene kosten	5.968	6.700	10.908
Kosten basisorganisatie	8.221	4.500	4.673
<i>Kosten organisatie</i>	<u>175.023</u>	<u>135.000</u>	<u>253.480</u>
Aan projecten doorberekende kosten	175.810	120.000	163.224
	<u>787-</u>	<u>15.000</u>	<u>90.256</u>
<i>Kosten van projecten</i>	177.058	120.000	253.736
Diverse lasten	21.546	-	300
Totaal lasten	<u>197.817</u>	<u>135.000</u>	<u>344.292</u>
BATEN			
Rente en dividend Tentoonstellingsfonds	10.026	8.000	9.111
Contributies	6.170	6.500	6.514
Diverse baten	4.587	500	12.903
<i>Baten organisatie</i>	<u>20.783</u>	<u>15.000</u>	<u>28.528</u>
<i>Subsidies en bijdragen projecten</i>	177.058	120.000	253.737
Totaal baten	<u>197.841</u>	<u>135.000</u>	<u>282.265</u>
Saldo lasten en baten	24-	-	62.027
Tentoonstellingsfonds, bijdrage in het tekort	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>62.027</u>
Saldo ten gunste van NVR	<u>24</u>	<u>-</u>	<u>-</u>

Bijlage 1. Ledenbestand

Nieuwe lidorganisaties

In 2014 zijn 3 organisaties als lid toegetreden tot de NVR. Tijdens de Algemene Vergadering van mei werden de Wijze Oude Wijven uit Amsterdam (WOUW) verwelkomd. In november ging de Algemene Vergadering akkoord met de toetreding van de Stichting Zijweg en van Vrouwen ontmoeten Vrouwen (VOV).

Met verschillende andere vrouwenorganisaties zijn in 2014 gesprekken aangegaan over een mogelijk lidmaatschap. De verwachting is dat daaruit 2 of 3 nieuwe lidorganisaties in de Algemene Vergadering van mei 2015 kunnen worden voorgedragen.

Helaas hebben in 2014 ook enkele lidorganisaties hun lidmaatschap opgezegd. Daarbij ging het om de National Council of Jewish Women Nederland, Vrouwen Organisatie Nederland – Darfur, Women in Europe for a Common Future en Yente. In de eerste 2 gevallen speelde het contributiebedrag een rol, zeker voor de NCJW die al enige tijd een ‘slapende’ organisatie is. In de laatste 2 gevallen sloten de activiteiten van de NVR naar de mening van de organisaties niet meer voldoende aan bij hun activiteiten.

Ledenbestand	
1. Algemene Nederlandse Vrouwenvereniging	28. Provinciale Vrouwenraad Noord-Brabant
Tesselschade – Arbeid Adelt (TAA)	29. Stichting Religieuzen tegen Vrouwenhandel (SRTV)
2. Bahá'í Vrouwenforum Nederland	30. Unie Nederlandse Katholieke Vrouwenbeweging (Unie NKV)
3. Business and Professional Women (BPW) – the Netherlands	31. Unie van Soroptimistclubs in Nederland, Suriname en de Nederlandse Antillen (UvS)
4. CDA Vrouwenberaad	32. Unie van Vrouwelijke Ondernemers Gelderland (UVON)
5. Delta Kappa Gamma Nederland (DKGN)	33. Vereniging van Nederlandse Vrouwelijke Artsen (VNVA)
6. FAM! (voorheen Limburgse Vrouwen Raad)	34. Vereniging van Vrouwen met Hogere Opleiding (VVAO)
7. Federatie Zakenvrouwen	35. Vereniging voor Vrouwenbelangen
8. Femmes for Freedom	36. Vereniging voor Vrouwengeschiedenis
9. FNV Vrouwenbond	37. Vrouwen ontmoeten Vrouwen (VOV, sinds november 2014)
10. GAIA, netwerk voor vrouwen in de aardwetenschappen	Vrouwen Organisatie Nederland – Darfur (VOND) geen lid meer per 31-12-2014
11. Gender Concerns International (GCI)	38. Vrouwen van Nu
12. Independent Order of Odd Fellows	39. Vrouwen voor Vrede
13. Katholiek Vrouwen Dispuut (KVD)	40. Vrouwenennetwerk Wageningse Ingenieurs (VWI)
14. KVO	41. Vrouwenplatform Carree
15. Koninklijke Nederlandse Organisatie van Verloskundigen (KNOV)	Women in Europe for a Common Future (WECF) geen lid meer per 1-1-2014
16. Liberaal Vrouwen Netwerk	42. Women on the Web (WOW)
17. LTO Vrouw & Bedrijf	43. Women's International League for Peace and Freedom Nederland (WILPF)
18. Melania Ontwikkelingssamenwerking	44. Women's International Zionist Organisation (WIZO)
19. Molukse Vrouwen Raad (MVR)	45. WOUW (Wijze Oude Wijven), sinds mei 2014
National Council of Jewish Women Nederland (NCJW) geen lid meer per 1-1-2014	Yente geen lid meer per 31-12-2014
20. Nederland Suriname Antillen Gendervraagstukken (NSA)	46. Young Womens Christian Association Nederland (YWCA)
21. Nederlandse Organisatie Vrouwelijke Apothekers (NOVA)	47. Zeeuws Vrouwenplatform
22. NVVH Vrouwenennetwerk	48. Zijweg, sinds november 2014
23. Oudere Vrouwenennetwerk Nederland (OVN-NL)	49. Zonta International
24. Partij van de Arbeid vrouwenennetwerken	
25. Passage	
26. Politiek Scholings Centrum (PSC)	
27. Proefprocessenfonds Clara Wichmann	

Bijlage 2. Basisorganisatie

Evaluatie

In de eerste helft van 2014 is de organisatieverandering die in 2013 is doorgevoerd geëvalueerd. Belangrijkste kenmerken van die organisatieverandering waren: bezuiniging op vaste lasten en personeelskosten – het personeelsbestand werd teruggebracht van 3,13 naar 1,66 fte – t.b.v. een kostendekkende begroting, en de omvorming van twee commissies die gericht waren op het ontwikkelen en ondersteunen van projecten naar één commissie met een andere functie namelijk beleidsbeïnvloeding en belangenbehartiging.

T.b.v. de evaluatie hebben verschillende gesprekken van bestuursleden met de medewerkers plaatsgevonden en ook zijn onder de lidorganisaties tijdens de Algemene Vergadering van mei evaluatievragen uitgezet. Het resultaat van de evaluatie onder lidorganisaties geeft over het algemeen een tevreden beeld weer:

- de bereikbaarheid van de NVR is ongewijzigd in de nieuwe bureausituatie;
- de output van de NVR is volgens de meerderheid zeker niet verslechterd. Sommigen vinden zelfs dat deze is verbeterd;
- de inbreng door lidorganisaties is voor de meesten verbeterd of in ieder geval ongewijzigd;
- de commissie Beleidsbeïnvloeding en Belangenbehartiging wordt door allen die er mee in aanraking zijn gekomen, gezien als een verbetering.

In de gesprekken met de medewerkers is vastgesteld welke zaken voor verbetering vatbaar zijn. Aan de interne organisatie moet de nodige tijd en aandacht worden gegeven evenals aan de relatie tussen bestuur en medewerkers.

Uitbreiding bestuur

Tijdens de Algemene Vergadering van mei werden twee nieuwe bestuursleden benoemd: Marike Abel en Anke Vervoord. Daarmee werd de vacature ontstaan door het vertrek in november 2013 van Annie Kamp opgevuld en het bestuur uitgebreid tot 6 leden. Marike Abel beheert de portefeuille Juridische en Personele Zaken; Anke Vervoord is verantwoordelijke in het bestuur voor Internationale Zaken.

Verhuizing

Op 7 augustus is de NVR verhuisd naar de Laan van Meerdervoort 70 in Den Haag. Reden voor de verhuizing was dat zowel in het kantoorverzamelgebouw aan de Zeestraat, waar de NVR gevestigd was, als aan de Laan van Meerdervoort verschillende ruimten leeg stonden. In beide panden waren met name non-gouvernementele organisaties gehuisvest. De gemeente wilde al deze organisaties onder één dak brengen.

De verhuizing is vlot en goed verlopen. Met ingang van 11 augustus was de NVR weer bereikbaar en beschikbaar in haar nieuwe kantoorkamers op de 5e etage van het Bertha von Suttner-gebouw, vernoemd naar de Oostenrijkse radicale pacifiste en eerste vrouw die de Nobelprijs voor de Vrede ontving.

Bestuur

Dorenda Gerts (Zonta), voorzitter

Leny Wesenhagen (Liberaal Vrouwenennetwerk), penningmeester

Albertine Zoetmulder (Liberaal Vrouwenennetwerk), secretaris, portefeuille Communicatie en PR

Marieke Abel (Soroptimisten, Provinciale Vrouwenraad Noord Brabant), portefeuille personeel en juridische zaken, sinds mei 2014

Anneke van Veen (Soroptimisten), vice voorzitter extern

Anke Vervoord (Vrouwen van Nu), portefeuille internationale zaken, sinds mei 2014

Landelijk bureau

Sandra Boes, communicatiemedewerker (coördinatie), 8 uur per week; e-mail: s.boes@de-nvr.nl

Renee Ludolph, ondersteuning secretariaat, vrijwilliger, 8 uur per week; e-mail: r.ludolph@de-nvr.nl, sinds april 2014

Ramratie Parohi, financieel secretariaal medewerker, 29 uur per week; e-mail: financieel@de-nvr.nl

Lotte Wouters, beleidsmedewerker, 30 uur per week; e-mail: l.wouters@de-nvr.nl

Commissie Beleidsbeïnvloeding & Belangenbehartiging

Anneke van Doorne Huiskes (VVAO), voorzitter

Aleid van den Brink (Blijfgroep)

Yvonne Carels (Soroptimisten) sinds februari 2014

Charlotte van Dijk (FAM)

Evelien Fick (Women on the Web)

Tonny Filedt Kok (Soroptimisten)

Lydia Ketting-Stroet (VNVA)

Marion Minis (VVAO)

Cjhrstine Nanlohy (MVR/OVN NL) sinds februari

Dieny Scheffer (CDA V/NVVH)

Ted Strop-von Meyenfeldt (YWCA)

Anya Wiersma (FNV Vrouw)

Deskundigenpool

Mieke Bakker

Maria Ballast

Willie van de Berg

Gerdie van den Bergh

Anita Boekelman

Irma de Bruin

Jeanette van Dongen

Martina Ens

Sandra Franken

Emmy Galama-Rommerts

Annemarie van Geel

Alineke van Gils

Leonie van Gils

Esther 't Hart

Marja Immerzeel

Ivonne van de Kar

Jennifer Koopmans

Annet Laarman

Judith Lohn

Tineke Luijendijk

Nirai Melis

Christine Nanlohy

Jolanda Nooteboom

Jolanda Nuytens

Marja Pijl

Ruth Richardson

Joke de Ruiter

Geeske Telgen-Swarts

Sonja Tieks

Renate Toxopeus

Petra Verdonk

Soesila Verhagen

Mirella Visser

Monique van de Voorde

Marijke Vos-Maan

Pernette van der Werff

Janneke Wierikx

Tamara van de Wijdeven

Sebahat Yurdusen

Anna Zanen

Stuurgroep De Nieuwe Toekomst	
Dieny Scheffer, voorzitter Ico Kloppenburg (VNG) Wilma Wielakker (Vrouwenopvang)	Contactpersonen deelnemende provincies: Charlotte van Dijk (FAM Netwerk) Emmy Galama (Zeeuws Vrouwenplatform) Tineke van der Kraan (FNV Vrouw) Willemien Penterman (Vrouwenplatform Carree)
Projectleiding: Liesbeth van Bommel (FO) Lotte Wouters (NVR)	

Werkgroep Alimentatiewet	
Hermien Don (WOUW) Winy Dijkstra (WOUW) Madelien Krips (WOUW) Marjan Nieuwenhuis (WOUW)	Christine Nanlohy, Commissie B&B Marianne van Ophuijsen (Vrouwen voor Vrede) Lotte Wouters

Werkgroep Vrouwenpodium (wisselende samenstelling in 2014)	
Dieny Scheffer, voorzitter Amma Asanti (Surinaams Inspraak Orgaan) Anne Bartilla (FNV Vrouw) Lili Brouwer (FNV Vrouw) Tjitske Buurman (Beheerstichting Etnische Minderheden) Wai-Kin Chung (Inspraakorgaan Chinezen) Anneke van Doorne-Huiskes Dorenda Gerts	Desiree Lent (FNV Bondgenoten) Tineke Kranenburg (FNV Vrouw) Jennifer Meyer (FNV Vrouw) Christine Nanlohy (Molukse Vrouwenraad) Linda Nooitmeer (Surinaams Inspraak Orgaan) Alice Ode (Beheerstichting Etnische Minderheden) Andree Ruiters (FNV Bondgenoten) Lotte Wouters

Leden Kascommissie	
Marianne Dersjant (KVD) Ans Huijbregts (Unie NKV)	Jansje Stodel (WIZO)

Benoemings Advies Commissies (BAC)	
Functie: Bestuurslid NVR (Anke Vervoord) Voordracht BAC voorzitter Cécile van Dierendonck	Functie: Vrouwenvertegenwoordiger AVVN 2015 Samenstelling BAC: Cécile van Dierendonck Tonny Filedt Kok Anke Vervoord Atria: Antia Wiersma Wo=Men: Elisabeth van der Steenhoven
Functie: Bestuurslid NVR (Marika Abel) Samenstelling BAC: Dorenda Gerts Tonny Filedt Kok Albertine Zoetmulder	

Vertegenwoordigingen	
Duurzame Dinsdag, Anneke van Veen European Center of the International Council of Women, Annelies Pierrot-Bults European Network of Migrant Women, Christine Nanlohy European Observatory on Violence against Women, Aleid van den Brink	European Women's Lobby, Marion Minis en Tonny Filedt Kok Platform Vrouwen & Duurzame Vrede, Ted Strop-von Meyenfeldt Women for Water Partnership, Kitty Bentvelsen Vrouwenvertegenwoordiger AVVN 69 Margriet van der Linden

Bijlage 3. Bijgewoonde bijeenkomsten²

Januari

10	bijeenkomst met VNG voorzitter Anne Marie Jorritsma over vrouwen in de politiek, kick off project VrouwenStemmen, Almere	Dorenda Gerts, Lotte Wouters
11	deelname aan Platform Gender en Politiek, Vrouwenbelangen, Den Haag	Lotte Wouters
13	presentatie boek over emancipatiebeleid van Anneke van Doorne-Huiskes en Joop Schippers, Atria, Amsterdam	Lotte Wouters
14	bijeenkomst over Toer van minister Bussemaker, Ministerie OCW, Den Haag	Lotte Wouters
28/30	NGO conferentie inclusief Task Force on Gender Equality, Werkgroep Geweld tegen Vrouwen en huiselijk geweld (o.a. Istanbul Conventie) en overleg met Gender Equality Expert van de Raad van Europa, Straatsburg	Marion Minis

Februari

6	bijeenkomst over oudere vrouwen kracht, FNV, Amsterdam	Lotte Wouters
11	overleg over het project van minister Bussemaker, Ministerie OCW, Den Haag	Lotte Wouters
14	One Billion Rising activiteiten, Amsterdam	Aleid van den Brink, Tonny Filedt Kok, Marion Minis
25	briefing CSW, Ministerie OCW, Den Haag	Tonny Filedt Kok

Maart

8	Vrouwendag georganiseerd door Atria, Utrecht	Tonny Filedt Kok
11	overleg met ministerie OCW, Den Haag	Dorenda Gerts
13	AO Emancipatiebeleid Tweede Kamer, Den Haag	Anneke van Doorne-Huiskes, Lotte Wouters
18	overleg over Vrouw en Geld en samenwerking, WOMEN Inc, Amsterdam	Lotte Wouters

April

1	overleg met WOMEN Inc	Dorenda Gerts
4/6	EWL board meeting, Brussel	Marion Minis
17	bijeenkomst van Netwerk VN Vrouwenverdrag, Amsterdam	Lotte Wouters

Mei

2/4	Annual General Meeting van het European Migrant Women Network, Valencia	Christine Nanlohy
13	gesprek met WOUW, Den Haag	Dorenda Gerts
13	congres Vrouwenopvang in transitie van de Federatie Opvang, Domus Medica, Utrecht	Lotte Wouters

²Voor zover niet elders in dit Jaarverslag beschreven

Juni

16	bijeenkomst voorbereiding rapportage Beijing +20, Utrecht	Anneke van Doorne-Huiskes, Tonny Filedt Kok
17	Symposium over Vrouwen en inclusieve arbeidsmarkt, SER, Den Haag	Dorenda Gerts, Lotte Wouters
20	overleg met Federatie Zakenvrouwen, Den Haag	Dorenda Gerts
25	kennismaking met de nieuwe Secretaris Generaal van de EWL Joanna Maycock, Amsterdam	Tonny Filedt Kok, Annelies Pierrot

Augustus

8	workshop LinkedIn van Yvonne Carels, Blijf Groep, Amsterdam	Lotte Wouters
---	---	---------------

September

5	landelijke startbijeenkomst De Nieuwe Toekomst, Amersfoort	Lotte Wouters
6	workshops over Istanbul Conventie (geweld tegen vrouwen) presenteren voor University Women Europe (UWE), Boekarest	Marion Minis
8	overleg over implementatie Verdrag van Istanbul Caribisch Gebied, Ministerie OCW, Den Haag	Lotte Wouters, Christine Nanlohy, Mitra Rambaran
18	bijeenkomst over de nieuwe alimentatiewet, WOUW, Amsterdam	Lotte Wouters
23/24	European Citizens Summit, Brussel	Yvonne Carels
25	Prinsjesdagborrel Atria, SER, Den Haag	Dorenda Gerts, Tonny Filedt Kok
26	overleg bij Ministerie van BUZA, Den Haag	Dorenda Gerts

Oktober

2	presentatie over EWL en het Beijing +20 proces voor leden van Business and Professional Women	Tonny Filedt Kok
2/6	NGO Review Beijing +20 (deelgenomen aan workshops m.m.v. EWL), Geneve	Tonny Filedt Kok
3	Tafel van 1, WOMEN Inc, Amersfoort	Dorenda Gerts
9	EIGE conferentie, Lissabon	Tonny Filedt Kok
10	VOV, Tilburg	Dorenda Gerts
10/11	EWL board meeting, Lissabon	Tonny Filedt Kok
11/12	General Assembly EWL, Lissabon	Tonny Filedt Kok, Marion Minis
14	jubileumbijeenkomst Blijfgroep	Aleid van den Brink, Tonny Filedt Kok
27	overleg over de decentralisaties, Den Haag	Dorenda Gerts

November

3	symposium College voor de Rechten van de Mens	Dorenda Gerts, Marion Minis, Christine Nanlohy, Ted Strop
10/12	Fundamental Rights Agency, Rome	Christine Nanlohy

Vervolg november

13	lustrumcongres Vereniging Vrouw en Recht Clara Wichmann: Recht zonder m/v, Utrecht	Anneke van Doorne-Huiskes
19	gesprek met Mezzo, Bunnik	Dorenda Gerts
25	filmfestival over Violence Against Women georganiseerd door Oxfam Novib, Amsterdam	Tonny Filedt Kok
27	afscheidsbijeenkomst Tineke van der Kraan FNV Vrouw: Back to the Future, Amsterdam	Anneke van Doorne-Huiskes

December

1	NGO bijeenkomst over Beijing +20, Amsterdam	Anneke van Doorne-Huiskes, Tonny Filedt Kok
4	overleg met Federatie Opvang, Den Haag	Dorenda Gerts
9	ontbijtbijeenkomst met Europarlementariërs, Brussel	Aleid van den Brink
11	overleg met Turkse Vrouwen, Utrecht	Dorenda Gerts

Verspreid over 2014	Enkele malen overleg met ambtenaren van het Ministerie voor Veiligheid & Justitie over prostitutiebeleid en beleid gericht op het tegengaan van mensenhandel	Aleid van den Brink, Tonny Filedt Kok, Marion Minis
	AVVN werving, selectie en begeleiding en regelmatige overleggen met BUZA en OCW over de rol en functie van de AVVN Vrouwenvertegenwoordiger	Tonny Filedt Kok, Dieny Scheffer, Anke Vervoord

Bijlage 4. Vertegenwoordigingen

European Center of the International Council of Women (EC ICW)

www.ecicw.cecif.com

volgt; gevraagd aan Annelies Pierrot

European Network of Migrant Women (ENoMW)

Sinds 2 mei 2014 neemt de NVR, in de persoon van Christine Nanlohy van de Molukse Vrouwen Raad, deel aan het European Network of Migrant Women (ENoMW).

Het Netwerk is officieel gelanceerd in juni 2012 en heeft als doel de belangen, de stem en integratie van migrantenvrouwen in de Europese Unie te behartigen. Op dit moment doen organisaties uit 20 EU-lidstaten mee.

Het Netwerk heeft haar kantoor in Brussel en wordt tot en met 2015 gefinancierd vanuit het European Programm for Integration and Migration (EPIM). De ENoMW heeft ook zitting in het bestuur van de Europese Womens Lobby (EWL). Verder werkt ze samen met verschillende andere EU instellingen/-organisaties, zoals bijvoorbeeld het European Network against Racism (ENAR), NGO Platform for International Cooperation on undocumented migrants (PICUM), European NGO Platform Asylum and Migration (EPAM).

Het werkprogramma tot en met 2015 is eind 2012 vastgesteld. Aandachtsvelden zijn: huiselijk geweld, mensenhandel en prostitutie, toegang tot de arbeidsmarkt, en versoepeling regeling gezinshereniging.

Op 8 april is een bijeenkomst gehouden met EU parlementariërs over een verbetering van de arbeidspositie van migrantenvrouwen.

Er zijn folders uitgegeven over: deskilling³ prevention, entrepreneurship and selfemployment, en qualification recognition.

►Annual General Meeting (AGM), 2-4 mei, Valencia

Tijdens de AGM zijn de volgende onderwerpen aan de orde gekomen:

- a. toetreding nieuwe organisaties: MVR/NVR (Nederland), PorTi Mujer (Spanje) en Femage World (Groot Brittanië)
- b. wijziging intern rules (nog niet vastgesteld)
- c. bestuurswisseling
- d. fundraising voor de interne organisatie en het werkprogramma
- e. uitwisseling van kennis van en ervaring met projecten op genoemde aandachtsvelden.

---

³ Deskilling is het proces waarbij vaardigheden, die vroeger noodzakelijk waren voor een bepaalde functie, nu verouderd en zelfs overbodig worden door het gebruik van technologie. De technologie (machines, computers,...) gaat dus de functies overnemen van de werkende mens.

► **NGO Unesco of Preparatory Group –vragenlijst, 1 augustus**

In het kader van de viering van Internationale Mensenrechtendag op 10 december is door de UNESCO een vragenlijst aan de NVR voorgelegd. De vragen hadden betrekking op onder meer de migratiegeschiedenis, maatschappelijke positie van migrantenvrouwen in Nederland. De vragenlijst is in de vorm van een power point presentatie beantwoord.

► **NGO Forum Beijing+20, 3–5 november, Geneve**

Er is input gegeven voor de inbreng van het ENoMW (door de lidorganisatie uit Zweden) tijdens de interactive Round Table ‘Human rights with the focus on migrant and displaced women’. De input had voornamelijk betrekking op economische zelfstandigheid, armoede en geweld tegen vrouwen in migranten gemeenschappen. Ook is aangegeven wat migranten vrouwenorganisaties zelf kunnen doen.

► **Fundamental Rights Agency (FRA), 10–12 november, Rome**

Conferentie Migratie in de EU en Mensenrechten

Deelname namens ENoMW als panellid in Workinggroup Migration and Integration in the EU.

Doel van de conferentie was het genereren van ideeën en voorstellen om te komen tot een veelomvattend, samenhangend en effectieve beleidsontwikkeling op EU niveau. Het EU beleid moet in economische zin zowel voor de EU als voor de migranten tot wederzijds voordeel leiden (sociale inclusie).

Tijdens de Workinggroup is ingebracht dat voor een effectieve EU beleidsontwikkeling op het terrein van migratie en integratie nog blinde vlekken zijn daar waar het betreft statistische gegevens over de positie en participatie van migrantenvrouwen/genderperspectief in alle EU-lidstaten. Aan de FRA is verzocht om in komende onderzoeken hier bij stil te staan. Ook is gevraagd om migranten vrouwen vaker te betrekken bij verschillende initiatieven binnen de EU. De aanbeveling om meer statistisch onderzoek te doen naar de positie en participatie van migrantenvrouwen, wordt ondersteund door andere Workinggroups. De FRA onderschrijft deze aanbeveling en heeft die in haar eindrapport van de conferentie gepubliceerd.

**Christine Nanlohy, Molukse Vrouwen Raad,
lid Commissie Beleidsbeïnvloeding en Belangenbehartiging**

European Observatory on Violence against Women

Ook in 2014 was ik namens de NVR vertegenwoordiger in het Europese netwerk huiselijk geweld bij de European Women’s Lobby (EWL). In dit jaar kwam het Observatorium Huiselijk Geweld van de EWL – vanwege gebrek aan middelen in Brussel – pas voor het eerst bijeen in december. Wel heb ik het hele jaar de ontwikkelingen kunnen volgen en informatie mee kunnen geven.

► **7 en 8 december 2014, bijeenkomst Observatorium**

Na twee jaren kwam het observatorium weer bijeen. Op het programma stond de strategievorming voor de EWL en het Observatorium voor de komende jaren. In de eerste sessie vond uitwisseling plaats over de ontwikkelingen in de verschillende landen. Zorgelijk zijn de doorgaande crisis en de armoede, waar vooral vrouwen (met kinderen) in belanden. De

Europese ontwikkelingen werden ook kort toegelicht. De EWL heeft een nieuwe secretary general (hoofd van het bureau), Joanna Maycock, die met verve het proces naar een nieuwe strategische koers inzet.

Het Observatorium heeft een SWOT⁴ analyse gemaakt en prioriteiten meegegeven. Prioriteiten voor de lobby bij/vanuit het Observatorium de komende jaren zijn:

- Ratificatie en implementatie van de Istanbul Conventie (gebruikmakend van de FRA cijfers (Fundamental Rights Agency, fra.europe.eu); case studies gebruiken; samenwerking met GREVIO (= de monitoring van de Istanbul Conventie), schaduwrapportage opzetten; aantal boodschappen formuleren; versterken van preventie en education;
- Allianties versterken;
- Misschien lukt het om 2016 het Europese thema van het jaar van bestrijding van geweld tegen vrouwen te maken.

Tijdens de bijeenkomst is uitgebreid gesproken over prostitutie. De strijd tegen prostitutie wordt breed gedeeld. De EWL koerst op verdere promotie van het Nordic model (seks verkopen is niet strafbaar, seks kopen wel; ook de exploitatie is strafbaar). Het is in dit licht goed om in NVR verband prostitutie en het Nederlandse regeringsstandpunt hierover in discussie te brengen.

► 14 februari 2014, One Billion Rising

Op 14 februari wordt ieder jaar in meer dan 100 landen tegelijk aandacht gevraagd voor de bestrijding van geweld tegen vrouwen. In 2014 stond One Billion Rising in het teken van 'Justice': toegang tot het recht voor vrouwen en meisjes die geweld ondervinden/ondervonden hebben.

Aleid van den Brink, directeur Blijf Groep, bestuurslid Federatie Vrouwenopvang, lid Commissie Beleidsbeïnvloeding en Belangenbehartiging

European Women's Lobby (EWL)

www.womenslobby.org

De European Women's Lobby (EWL) is de grootste koepelorganisatie van vrouwenorganisaties in de Europese Unie (EU). De EWL telt lidorganisaties in ieder van de 27 EU lidstaten en de 3 kandidaat-landen, naast 21 Europees-brede instellingen. Samen representeren zij meer dan 2.500 organisaties. De EWL verbindt de vrouwenorganisaties en EU-instituten dusdanig dat een dialoog ontstaat tussen burgers en Europese beslissers. De EWL richt zich op EU-niveau en voorziet EU-beleidsmakers van informatie opdat rechten en behoeften van vrouwen evenals het gender perspectief aandacht krijgen in EU-beleid en regelgeving. Tevens voorziet de EWL haar leden van kennis zodat zij op hun beurt, op nationaal niveau, kunnen lobbyen voor onderwerpen waarvoor de EWL zich hard maakt. De EWL heeft consultatieve status bij zowel de Economische en Sociale Raad van de Verenigde Naties (ECOSOC) als de Raad van Europa.

De NVR is sinds 2010 weer actief bij EWL en biedt onderdak aan het Nationale Coördinatiepunt

---

⁴ strengths, weaknesses, opportunities and threats; sterke en zwakke punten, kansen en bedreigingen

EWL voor Nederland. Afgevaardigden voor Nederland zijn Tonny Filedt Kok en Marion Minis. Annelies Pierrot is gekozen tot penningmeester EWL in oktober 2014.

Christine Nanlohy werd afgevaardigde voor het European Network of Migrant Women, dat startte als project van EWL, en inmiddels een zelfstandige organisatie is. Aleid van den Brink maakt deel uit van het Observatorium Geweld tegen vrouwen.

Bijgewoonde bijeenkomsten en verslag

► **4–6 april, Brussel**, EWL board meeting (Marion Minis). Met een actie bij de EU Council en een gesprek met EU Commissaris Viviane Reding, verantwoordelijke voor gender equality, over de terugslag van vrouwenrechten, en specifiek het recht op abortus, in Europa. Kennismaking met de nieuwe Secretaris Generaal EWL Joanna Maycock en bespreking van het EWL Werkplan 2016–2020. De NVR opmerkingen over de financiën worden meegenomen en discussies over de Beijing +20 thema's, gericht op mogelijke acties van en door EWL (lidstaten) in 2015.

► **Juni, Amsterdam**, kennismaking met Secretaris Generaal EWL Joanna Maycock (Tonny Filedt Kok, Annelies Pierrot).

► **9 oktober, Lissabon**, EIGE conferentie (Tonny Filedt Kok). O.a. over de vraag op welke wijze EWL en EIGE elkaar kunnen versterken;

► **9 Oktober, Lissabon**, EWL board meeting (Tonny Filedt Kok);

► **10–12 Oktober, Lissabon**, General Assembly EWL (Tonny Filedt Kok, Marion Minis). Met een presentatie van het EWL rapport Beijing+20, als opmaat naar de voorbereidingen voor CSW59 in 2015. Verkiezing van Annelies Pierrot als penningmeester EWL en herverkiezing van Tonny Filedt Kok en Marion Minis als afgevaardigden. Verder is interactief gewerkt aan de Strategic Planning o.l.v. een facilitator.

► **9 december, Brussel**, Ontbijtbijeenkomst met Europarlementariërs (Aleid van den Brink)

**Marion Minis, plaatsvervangend bestuurslid EWL,
lid Commissie Beleidsbeïnvloeding en Belangenbehartiging, NVR**

Platform Vrouwen & Duurzame Vrede

www.vrouwenenduurzamevrede.nl

Het Platform Vrouwen & Duurzame Vrede is een samenwerkingsverband van organisaties op het terrein van vrouwen en (gewapende) conflicten. Resolutie 1325 van de VN Veiligheidsraad is leidraad voor het werk van het Platform. Doel is – kort samengevat – door bundeling van de krachten te bevorderen dat resolutie 1325 van de VN Veiligheidsraad in Nederland wordt uitgevoerd.

De deelnemende organisaties in het platform VDV zijn:

- Business & Professional Women the Netherlands (BPW-nl), www.bpwnl.nl
- IFOR Women Peacemakers Program (WPP), www.ifor.org/WPP
- Multicultural Women Peacemakers Network Nederland (MWPn), www.mwpn.org

- Vrouwen voor Vrede, www.vrouwenvoorvrede.nl
- Women's International League for Peace and Freedom (WILPF Nederland), www.wilpf.nl
- VOND, Vrouwen Organisatie Nederland Darfur, tjanisufi@gmail.com
- Gender Concerns International, www.genderconcerns.nl
- Sundjata, www.sundjata.nl.
- Afghan Women Network, www.afghanwomennetwork.af/
- Eirene Nederland, www.eirene.nl
- Women Peacemakers Program, www.wpp.org

De genderdeskundige van IKV/Pax Christi neemt deel aan de vergaderingen. De Nederlandse Vrouwen Raad heeft mede aan de basis gestaan van dit platform en is een partnerorganisatie van het Platform VDV. Ook Wo=Men, het Dutch Gender Platform, is partner van het Platform.

Het Platform vergaderde vijf keer in 2014. Op 21 november werd een expertmeeting gehouden over Burgervredeswerk.

Hiernaast stond het werk van het Platform VDV in 2014 in het teken van twee andere projecten:

- de verdere uitwerking van het project Vrede, Religie en Vrouwelijk Leiderschap. In dit kader werd een uitgave in de Inforeeks van de NVR gepubliceerd: **Een nieuwe kijk op religie en vrouwelijk leiderschap**. Tijdens een lezingendag op 17 mei werd deze uitgave in de Nieuwe Liefde, Amsterdam door de NVR voorzitter, Dorenda Gerts aangeboden aan een vertegenwoordigster van het Ministerie van Buitenlandse Zaken. In november werd in Bergen een tweede training **Religie als inspiratiebron voor vrouwelijk leiderschap** gegeven voor een groep jonge vrouwen.
- en van de heruitgave van de brochure **Vrouwen Vrede Veiligheid, Resolutie 1325 in de praktijk**. Deze brochure zal begin 2015 ook in het Engels uitgegeven worden.

Beide projecten zijn onderdeel van het verder implementeren van het meerjarenplan.

Hiernaast valt te vermelden:

- deelname aan het halfjaarlijks overleg met Buitenlandse Zaken en andere ondertekenaars van het Nationaal Actieplan 1325 II (NAP) over het invoeren van het plan; hiernaast werd deelgenomen aan de diverse subgroepen van dit werk, zoals de focuslandengroepen;
- deelname aan diverse symposia en congressen waarin input werd gegeven over de stem van vrouwen in conflictgebieden;
- ondersteunen van initiatieven van de lidorganisaties;
- input geven in het Europese overleg over Gender in conflict, via het European Peacebuilding Liaison Office (EPLO);
- deelname in de werkgroep 1325 van Wo=Men, waarin vrouwen- en ontwikkelingsorganisaties deelnemen om de rol van gender in het ontwikkelingswerk te benadrukken;
- het geven van lezingen over 1325 voor lidorganisaties van de NVR.

**Ted L.E. Strop-von Meijenfeldt, voorzitter Platform Vrouwen & Duurzame Vrede,
Lid commissie Beleidsbeïnvloeding en Belangenbehartiging, NVR**

Stuurgroep Duurzame Dinsdag

www.duurzamedinsdag.nl

volgt; gevraagd aan Anneke van Veen

Women for Water Partnership (WfWP)

www.womenforwater.org

volgt; gevraagd aan WfWP

Bijlage 5. Lijst van afkortingen

AGM	Annual General Meeting
AVVN	Algemene Vergadering van de Verenigde Naties
BuZa	Ministerie van Buitenlandse Zaken
CSW	Commission on the Status of Women (van de Verenigde Naties)
d.m.v.	door middel van
EC ICW	European Center of the International Council of Women
EG	Europese Gemeenschap(pen)
ENAR	European Network against Racism
ENoMW	European Network of Migrant Women
EPAM	European NGO Platform Asylum and Migration
EPIM	European Programm for Integration and Migration
EPLO	European Peacebuilding Liaison Office
EU	Europese Unie
EWL	European Womens Lobby
GREVIO	= de monitoring van de Istanbul Conventie
FO	Federatie Opvang
FRA	Fundamental Rights Agency
LBTI	Lesbische, Biseksuele, Transgender vrouwen en vrouwen met een Intersekse conditie
NGO	Non Gouvernementeale Organisatie
NSA	Nederland Suriname Antillen Gendervraagstukken
OCW	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
PICUM	NGO Platform for International Cooperation on undocumented migrants
PvdA	Partij van de Arbeid
SP	Socialistische Partij
Stuw	= Stichting Welzijn & Maatschappelijke Ondersteuning
SZW	Ministerie van Sociale Zaken & Werkgelegenheid
t.a.v.	ten aanzien van
UN ECE	United Nations Economic Commission for Europe
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
UN Women	United Nations Women
V&J	Ministerie van Veiligheid & Justitie
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VVD	Volkspartij voor Vrijheid en Democratie
VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn & Sport
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
ZZP-ers	Zelfstandigen Zonder Personeel